

LUKŠIŲ VINCO GRYBO GIMNAZIJOS MOKYTOJŲ ETIKOS KODEKSAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokytojų etikos kodekse (MEK) skelbiamos bendražmogiškosios bei profesinės etikos vertybinės nuostatos ir moralaus elgesio principai, kuriuos įsipareigoja taikyti visi mokytojai.
2. MEK skiriamas tam, kad padėtų gimnazijos mokytojams suprasti etiško elgesio problemas, kurios gali kilti darbinėje veikloje, tarpusavio santykiuose, viešame gyvenime, bei padėtų jas spręsti.
3. MEK papildo mokytojų teisių, pareigų, atsakomybės nuostatas, kurios yra reglamentuotos LR švietimo įstatyme, gimnazijos nuostatuose, vidaus tvarkos taisyklėse ir kituose norminiuose aktuose.

II. KAI KURIOS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Etika – tai asmens elgesį ir veiksmus sąlygojantis vertybių taikymas.

Moralė – tai žmonių elgesį reguliuojančios normos ir principai.

Mokytojas – bet kuris pedagoginis darbuotojas, ir/arba darbuotojas, dalyvaujantis ugdymo procese (auklėtojas, auklėtojo padėjėjas, logopedas, mokytojo padėjėjas).

Mokytoju etika – dora, pareiškumui, atsakingumui, kūrybingumui, sąžiningumui, teisingumui, žmoniškumui, objektyvumui grindžiami tarpusavio ir darbo santykiai, nepriekaištingas etinės elgsenos laikymasis viešame gyvenime.

Etikos normu pažeidimas – poelgis, veiksmas, elgsenos darbe, visuomenėje, tarpusavio bendravime, sukiantis prieštarigus bendradarbių vertinimus, pasireiškiančius priimtų etikos kodekse dorovinės elgsenos normų nepaisymu, ignoravimu ar pažeidimu, kuris blogina bendruomenės mikroklimatą, trikdo darbinę nuotaiką ir darbo ritmą.

Etikos problema – netinkamai padarytas sprendimas ar atliktas veiksmas, pažeidžiant etikos normas.

Etiškas sprendimas – tai geras, teisingas, visuomenės daugumos puoselėjamos vertyboms neprieštaraujantis sprendimas.

Interesų konfliktas – situacija, kai darbuotojas atlikdamas savo pareigas vykdo pavedimus ir priima sprendimus susijusius su jo privačiais interesais.

Privatus darbuotojo interesas – turtinis arba neturtinis darbuotojo suinteresuotumas.

Viešieji visuomenės (valstybės) interesai – visuomenės (valstybės) suinteresuotumas. Visuomenė tikisi, kad darbuotojas į darbą žiūrės kaip į pašaukimą.

Kompetencija – funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą, turėti jai pakankamai žinių, įgūdžių, energijos.

Vertybė – idėjos ir įsitikinimai formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.

Tolerancija – pakantus gerbimas kitos nuomonės, požiūrių, įsitikinimų, tikėjimo.

III. KODEKSO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

4. MEK paskirtis nubrėžti tolerancijos ribas gimnazijos narių tarpusavio santykiuose, išryškinti akademinės etikos požiūriu vengtiną elgesį.
5. Esamiems ir naujai priimamiems mokytojams padėti geriau suprasti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias akademinės srities vertybes: teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui, toleranciją, profesinę, mokslinę bei pilietinę atsakomybę.
6. Skatinti mokytojų suvokimą, jog etinis aspektas svarbi bet kurios veiklos sprendimo dalis, svarbi prielaida didinti visuomenės pasitikėjimą gimnazijos veikla.
7. Padėti įstaigos mokytojams vertinti ir spręsti konkrečias akademinio gyvenimo situacijas, kuriose iškyla etinio pobūdžio klausimai.
8. Vienas svarbiausių tikslų – prevencinio vaidmens svarba neetiško elgesio pasireiškimams.

IV. PAGRINDINIAI ETIKOS PRINCIPAI IR VEIKLOS ETIKOS REIKALAVIMAI

9. Mokytojai įsipareigoja aktyviai palaikyti gimnazijos siekius, garbingai atstovauti gimnazijos vidaus ir išorės gyvenime, tinkamai reprezentuoti jos vardą.
10. Objektyviai, remiantis kompetencija, vertinti kitų darbus ir pastangas, atskleidžiant nepanaudotas galimybes, kolegiškai patariant ir padedant vieni kitiems.
11. Laiku, atidžiai ir profesionaliai atlikti pareiginėse instrukcijose numatytas funkcijas.
12. Siekti aukštesnės kompetencijos pedagoginiame darbe, domėtis savo srities mokslo naujovėmis.

13. Puoselėti pagarbius savitarpio santykius su kiekvienu bendruomenės nariu bei su savivaldos institucijomis (gimnazijos taryba, metodine taryba, mokinių taryba ir kitomis).

14. Vadovautis skirtingų lyčių lygybės principu, būti tolerantiškiems kitai nuomonei, kitų tautybių, rasių, religinių bei politinių įsitikinimų atstovams.

15. Suprasti, jog akademinę etiką pažeidžia:

15.1. mokinių arba kolegų diskriminavimas dėl dalyvavimo politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ar sportinėje veikloje;

15.2. nesąžininga profesinė konkurencija tarp kolegų, dalyvavimas negarbinguose sandoriuose, visiems mokytojams skirtos informacijos slėpimas, eskaluojami smulkmeniški konfliktai bei intrigos;

15.3. mokytojo nepagarbus atsiliepiamas apie nedalyvaujančio kolegos pedagoginius gebėjimus, asmenines savybes;

15.4. kai paviešinama ar viešai aptarinėjama konfidenciali informacija apie kolegas (darbo užmokestis, karjeros ketinimai, asmeniniai reikalai ir pan.);

15.5. mokytojo nepagarbus, familiarus (per daug laisvas) elgesys su mokiniu, mokinio asmeninių savybių, šeimos aptarimas ar paviešinimas asmenims, tiesiogiai nesusijusiems su jų ugdymu, problemos sprendimu;

15.6. šokiruojanti, seksuali (gilios iškirptės, mini sijonai), blaškanti mokinių dėmesį, (netvarkinga, laisvalaikio, sportinė (išskyrus kūno kultūros) apranga, vilkima per pamokas;

15.7. alkoholinių gėrimų ir narkotinių medžiagų vartojimas gimnazijoje ir jos teritorijoje.

16. Suteikiant mokytojui kvalifikacinį vardą, apdovanojimą, kolegos veiklos pripažinimą turi būti remiamasi tik dalykišku pateikto darbo vertinimu bei profesinėmis pretendentų savybėmis, o ne asmeniniu ar politiniu santykiu.

17. Mokytojų santykiuose tiesos sakymas, viešumas, tiesos gynimas, draugiškumas ir geranoriškumas yra vieni svarbiausių gimnazijos bendruomenės nario etikos principų.

18. Atsiradus tarpusavio santykiuose konfliktinėms situacijoms, elgtis tolerantiškai, atvirai, objektyviai ir savikritiškai. Išklaudyti visų pusių argumentus ir ieškoti objektyviausio sprendimo.

19. Suprasti, jog akademinė laisvei prieštarauja:

19.1. nepakantumas kitokiai mokinių ar kolegų nuomonei bei argumentuotai kritikai;

19.2. teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus ignoravimas;

19.3. mokytojų ir mokinių tėvų išsakomos nuomonės apie priimamus reikšmingus bendruomenei sprendimus sąmoningas ribojimas arba ignoravimas.

20. Tausoti ir atsakingai naudoti gimnazijos turtą, medžiaginius išteklius, taupiai naudoti valstybės, rėmėjų, investuotojų lėšas vykdant įstaigos tikslus, uždavinius ir priimtus įsipareigojimus. Šią

nuostatą pažeidžia:

20.1. gimnazijos materialinių bei finansinių išteklių naudojimas politinei veiklai, privačiam verslui ar asmeninių poreikių tenkinimui;

20.2. piktnaudžiavimas gimnazijos ištekliais vykdant projektus;

20.3. gimnazijos nuosavybės niokojimas – dėl piktavališkumo arba dėl aplaidumo.

21. Gimnazijos etikos komisijos nariai, vadovaudamiesi atsakomybe, viešumu turi siekti teisingai nagrinėti prašymus, skundus, pareiškimus, neturėti asmeninio išankstinio nusistatymo, savo įgaliojimus naudoti, priimant nešališkus sprendimus, nesinaudoti tarnybine padėtimi.

22. Remti ir plėtoti mokinių laisves ir teises, skatinti kolegišką keitimąsi kūrybinėmis idėjomis, gerą darbo patirtimi, plėtoti tarpinstitucinius, tarptautinius ryšius.

23. Kiekvienas mokytojas turi be baimės, tačiau korektiškai ir geranoriškai kelti į viešumą esamas negeroves, jis turi būti teisingai suprastas, tik kaip siekiantis pagerinti bendruomenėje profesinės etikos klimata.

24. Kiekvienas gimnazijos narys turi prisiimti dalį atsakomybės už sklandų gimnazijos darbą, savo veikloje turi vadovautis bendruomenės viešaisiais interesais, vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto.

25. Gerbti ir aktyviai prisidėti, puoselėjant esamas ir kuriant naujas bendruomenės tradicijas.

V. MOKYMO/(-SI) IR DARBO ETIKA

26. Bendraujant ir bendradarbiaujant dalykinėje srityje, mokytojai turi būti kompetentingi, kultūringi, humaniški, teisingi, reiklūs sau ir kitiems. Kontroliuoti ir slopinti tokius savo asmeninius bruožus kaip nervingumas, nesusivaldymas, emocinis pasikarščiavimas ir pan.

27. Mokytojas privalo nešiuurkščiau, neįžeidžiančiau, bet reikliai reikšti kategorišką nepakantumą mokinių nesąžiningumui, elgesio normų pažeidimo faktams kaip antai plagijavimas, nusirašinėjimas, falsifikavimas, pažymių rezultatų klastojimas. Mokinio žinių bei įgūdžių vertinimas turi būti teisingas, sąžiningas, suderintas su dėstomo kurso tikslais, priklausantis nuo žinių kokybės.

28. Tiesioginių ar netiesioginių dovanų, neakademinių pobūdžio paslaugų, tiesiogiai nesusijusių su mokymo kursu, reikalavimas arba priėmimas iš mokinių tėvų, vertinamas kaip neetiškas poelgis.

29. Primygtinai nereikalauti asmeninio pobūdžio informacijos iš mokinių grupių diskusijų, juo labiau sieti tokio pobūdžio informacijos pateikimą su žinių įvertinimu.

30. Atsiskaitymas už kursą nesietinas su mokinių ar jų tėvų dalyvavimu (nedalyvavimu) mokytojui priimtinoje (nepriimtinoje) politinėje ar visuomeninėje veikloje.

31. Pasitikėjimo atmosferai kenkia konfidencialios informacijos pateikimas (atskleidimas) tretiesiems asmenims, jų aptarinėjimas su kitais darbuotojais nesant specialaus pagrindo (teisinio pagrindo, naudos mokiniui arba numatomos žalos kitiems).
32. Neleistina naudoti privataus pobūdžio informacijos apie mokinį be jo tėvų sutikimo kaip mokymo ar tyrimo medžiagą.
33. Neleistinas nekorektiškas, tendencingas kolegos darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitokių su vertinamo mokslinio ir metodinio darbo profesionalumu nesusijusių motyvų.

VI. KODEKSO PRIĖMIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

34. Būtina MEK priėmimo sąlyga – viešas jo projekto svarstymas, kad jis būtų priimtas kaip įsipareigojimas, o neįpareigojimas.
35. Priimtas MEK skelbiamas viešai gimnazijos internetiniame puslapyje.
36. Gimnazijos bendruomenė įsipareigoja gerbti MEK ir rūpintis jo veiksmingumu.
37. MEK vykdymo priežiūrą atlieka atstovavimo pagrindu sudaryta etikos komisija, susidedanti iš 5 gimnazijos mokytojų, išrinktų mokytojų tarybos posėdyje slaptu balsavimu.
38. Etikos komisija savo darbą atlieka vadovaudamasi patvirtintu etikos komisijos darbo reglamentu.
39. Sankcijos už mokytojų etikos pažeidimus atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą – moralinio poveikio priemonės (pvz., pastaba, įspėjimas, įvertinimo paviešinimas ir pan.). Etikos kodekso priežiūrą vykdančios etikos komisijos sprendimai yra rekomendacinio pobūdžio priimant sprendimą dėl darbo sutarties pratęsimo, dėl darbuotojo skyrimo į aukštesnes pareigas, atestuojant aukštesnei kvalifikacinei kategorijai gauti bei kitais atvejais.
40. MEK negali numatyti visų nepagarbos pripažintoms pedagoginėms vertybėms atveju, todėl etikos komisija, sprendama konkrečius pareiškimus dėl etiškai nederamo elgesio, mokytojų etikos kodekso nenumatytais atvejais turi spręsti ar konkretus poelgis suderinamas su mokytojo etikos kodekso pripažintomis pamatinėmis akademinės etikos vertybėmis, ar gali būti toleruojamas.
41. MEK priimtas kaip gimnazijos bendruomenės sutarimas dėl tam tikrų vertybinių elgesio nuostatų turi palaikyti etinį susirūpinimą, skatinti svarstyti, diskutuoti etinius klausimus ir jų sprendimo būdus.